

HZNe

Broj 4/2015
Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

glasilo

O katastrofama u zadnjem ISOfocus-u

The screenshot shows a web browser window with the URL www.standards-euma.eu/login. The page title is "Hrvatski zavod za norme - Hrvatski". The header includes icons for users and CENELEC. Below the header is a "HOME COURSES Hrvatski (hr)" menu. The main content area is titled "Prijava" (Login) and contains fields for "Korisničko ime" (Username) and "Lozinka" (Password). There is also a checkbox for "Zapamti korisničko ime" (Remember username) and a "Prijava" button. A note below the fields states: "Zaboravili ste svoje korisničko ime ili lozinku? Vaš browser (internet preglednik) MORA imati omogućene "cookies" (cookies)". A "Prijava kao gost" (Login as guest) button is at the bottom.

**Novi tečaj e-obuke
o normizaciji**

**Nova ISO-ova tehnička
specifikacija za zelene
građevinske radove**

Masami Yamamoto.
predsjednik Fujitsua.
intervju

**Područje obnovljive energije,
nova platforma IRENA**

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 7. 2015.

ISSN 1847-4217

URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač:	Hrvatski zavod za norme MB: 1957406 OIB: 76844168802
	Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb Telefon: 01/610 60 95 Telefax: 01/610 93 21
Glavni urednik:	Miran Škerl, ravnatelj HZN-a
Pomoćnik glavnog urednika:	Vladimir Jaram
Tehnički urednik:	Vladimir Jaram
Uredništvo:	Ana Marija Boljanović, Melanija Grubić Sutara, Vlasta Gaćeša-Morić, Boro Jandrijević, Stanka Miljković, Nenad Nikolić, Vladimir Jaram, Miran Škerl
Lektura:	Ivana Canosa
Korektura:	Sandra Knežević
Grafička obrada naslovnice:	Vladimir Jaram
Grafička priprema:	Vladimir Jaram, Sandra Knežević
Izlazi:	dvomjesečno
Uređenje	2015-08-31

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme. Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz europskih i međunarodnih normirnih tijela i s normizacijom povezane aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

PROSLOV

Poštovani čitatelji!

U ovome broju HZN e-glasila možete pročitati prilog o novom tečaju e-obuke kojim se mali i srednji poduzetnici potiču na uključivanje u normizaciju. Tečaj je dostupan na hrvatskome jeziku.

Možete pogledati i naš stalni prilog o članovima HZN-a te obavijest o reaktiviranju norme iz programa rada tehničkog odbora HZN/TO 526, Bitumenska veziva.

U rubrici Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija u ovome broju donosimo iz IEC-a informaciju o novoj platformi IRENA koju je početkom srpnja pokrenula Međunarodna agencija za obnovljivu energiju te intervj u s Masami Yamamoto, predsjednikom Fujitsua, koji govori o aktivnom sudjelovanju Fujitsua u radu IEC-a. Iz ISO-a donosimo informacije o temama zadnjega broja /SOfocus-a, o katastrofama, te kako nam norme mogu pomoći da se pripremimo i reagiramo u mnogim, teško predvidljivim situacijama u životu. Tu je također i informacija o novoj tehničkoj specifikaciji ISO-a koja se odnosi na građevinske radove.

U novostima iz CEN-a i CENELEC-a donosimo informacije o preispitivanju CEN-ova helpdesk-a za pitanja okoliša te o online dostupnosti CEN-CENELEC-ovoga godišnjeg izveštaja za 2014. godinu.

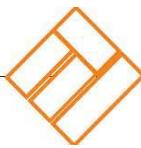
U novostima iz ETSI-ja donosimo obavijesti o 3. ETSI-jevoj radionici o ICT energetskoj učinkovitosti i održivosti okoliša.

Ugodno čitanje!

V. Jaram
pomoćnik glavnoga urednika

Sadržaj 4/2015

Proslov	2
Novi tečaj e-obuke kojim se mali i srednji poduzetnici potiču na uključivanje u normizaciju	4
Novosti iz HZN-a	
• Članovi HZN-a	5
Novosti iz HZN/TO	
• Obavijest o reaktiviranju norme iz programa rada HZN/TO 526, <i>Bitumenska veziva</i>	6
Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija	
IEC	
• Nova platforma IRENA podupire inovacije u području obnovljive energije, kvalitetu i suradnju	7
• Veća suradnja olakšava integraciju (intervju Masami Yamamoto, predsjednik Fujitsua)	9
ISO	
• O katastrofama u zadnjem <i>ISOfocus-u</i>	11
• Nova ISO-ova tehnička specifikacija za <i>zelene</i> građevinske radove	12
CEN i CENELEC	
• Povratne informacije u preispitivanju CEN-ova <i>helpdesk-a</i> za pitanja okoliša	13
• CEN-CENELEC-ov godišnji izvještaj za 2014. godinu dostupan <i>online</i>	14
ETSI	
• 3. ETSI-jeva radionica o ICT energetskoj učinkovitosti i održivosti okoliša	15

Naslovnica: *Priopćenja iz HZN-a i regionalnih i međunarodnih normizacijskih organizacija*

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A118)

ISSN 1847-4217

Normizacija

Novi tečaj e-obuke kojim se mali i srednji poduzetnici potiču na uključivanje u normizaciju

Želite li naučiti više o normizaciji na brz i jednostavan način?

U Europi ima više od 20 milijuna malih i srednjih poduzeća (MSP), koja zapošljavaju preko 80 milijuna ljudi. Unatoč tome, MSP, a osobito mikropoduzeća, nemaju vodeću ulogu u razvoju i upotrebi norma. Ipak, normizacija omogućuje svim poduzećima, uključujući MSP, da pristupe najmodernejšim tehnologijama i time jača njihovu inovativnost. Stvara ravnopravne uvjete za pristup tržištima i uvođenje novih proizvoda i usluga.

CEN i CENELEC, u uskoj suradnji s udruženjem *Small Business Standards* (SBS), razvili su tečaj e-obuke kojem je svrha potaknuti MSP da više sudjeluju u normizaciji i povećaju svoj utjecaj na stvaranje najboljega mogućeg okruženja za svoje aktivnosti.

Tečaj e-obuke za MSP sastoji se od 6 modula, svaki na određenu temu. Svaki modul počinje pregledom ciljeva učenja, nakon kojeg slijedi animirani film u kojem se objašnjava tema na temelju konkretnе situacije. Nakon animiranog filma možete pročitati više o temi i napokon testirati svoje znanje. Ako želite, možete ispisati potvrdu o pohađanju obuke.

Tečaj e-obuke dostupan je na 23 jezika na internetskoj stranici **CEN/CENELEC-a**. Odaberite hrvatski jezik i saznajte više o sljedećem:

Slika 1. – Tečaj e-obuke o normizaciji na hrvatskom jeziku

- Što su to norme i što znače za moju tvrtku?
- Tko i kako razvija norme?
- Zašto upotrebljavati norme?
- Što dobivam ako sudjelujem u razvoju norma?
- Kako pronaći određenu normu i kako je primjeniti?
- Kako mogu utjecati na sadržaj norma?

Dodatni modul sadrži studije slučaja o prednostima sudjelovanja u normizaciji i upotrebe norma.

Tečaj e-obuke dostupan je na:

<http://www.standards-esme.eu/login/index.php>

Članovi Hrvatskog zavoda za norme

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku do kraja kolovoza 2015. godine.

Tablica *Članovi Hrvatskog zavoda za norme* identična je tablici objavljenoj u HZN e-glasilu br. 3/2015 jer od kraja lipnja do kraja kolovoza 2015. godine nije bilo promjena.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe	2015-04-02	2015-06-18
Članovi promatrači		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	11	10
Fizičke osobe	0	0
Ukupno promatračkih članova	11	10
Redoviti članovi		
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	181	181
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ustanove i slično	21	21
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovne komore ili udruge	4	4
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	10	10
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	1	1
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	21	21
Fizičke osobe – pojedinci	26	28
Obrt – fizičke osobe	7	5
Tijela državne uprave	52	52
Ukupno redovnih članova	324	324
Ukupno članova HZN-a	335	334

Obavijest o reaktiviranju norme iz programa rada HZN/TO 526, *Bitumenska veziva*

U HZN e-glasilu 4/2012 proglašena je nova hrvatska norma iz programa rada HZN/TO 526, *Bitumenska veziva* te povučeno prethodno izdanje te norme.

S obzirom da je CEN-ova skupina za upravljanje tehničkim odborima Tehničke uprave (BT/TCMG), u ime BT-a donijela odluku (BT C77/2012) o povlačenju norme iz 2012. godine te reaktiviranju starijeg izdanja, HZN je odlučio postupiti na isti način.

Objava u HZN e-glasilu 4/2012		Objava u HZN e-glasilu 4/2015	
Proglašena norma	Povučena norma	Povučena norma	Reaktivirano staro izdanje
HRN EN 13075-1:2012	HRN EN 13075-1:2009	HRN EN 13075-1:2012	HRN EN 13075-1:2009

Nova platforma IRENA podupire inovacije u području obnovljive energije, kvalitetu i suradnju

Dva milijuna patenata i 400 norma u području tehnologije obnovljive energije od sada dostupno na jedinstvenoj platformi koja nudi lagan način

Stvaratelji politike i drugi dionici u energetskom području mogu sada pristupiti najvećoj svjetskoj zbirci globalnih patenata i norma za obnovljivu energiju, zahvaljujući novoj, *online* platformi koju je početkom srpnja pokrenula Međunarodna agencija za obnovljivu energiju ([International Renewable Energy Agency](#) – IRENA). Međunarodne norme i patenti na platformi o obnovljivoj energiji, poznatoj također i kao [INSPIRE](#), prvo je i najcjelovitije rješenje te vrste, koje pomaže korisniku pri pretraživanju, pronalaženju i analizi 400 međunarodnih norma i više od 2 milijuna patenata u području tehnologije obnovljive energije.

"Platforma INSPIRE pruža uvid u to gdje se tehnologija obnovljive energije najbrže razvija te koje su zemlje i kompanije aktivne u određenoj tehnologiji," rekao je glavni direktor IRENA-e Adnan Z. Amin. "Ona sjedinjuje goleme zbirke patenata i norma iz područja obnovljive energije koje mogu potaknuti suradnju među inovatorima, stimulirati poboljšanje usporedbom proizvoda i njihovim svrstavanjem prema kvaliteti te pomoći prepoznati partnere i zadovoljiti domaće energetske potrebe za inovativnim energetskim rješenjima."

Zahvaljujući suradnji između IRENA-e, Europskoga patentnog ureda, ([European Patent Office](#) – EPO) i Međunarodnoga elektrotehničkog povjerenstva (IEC), platforma INSPIRE ima višestruku funkcionalnost. Normizacijski dio omogućuje korisnicima pretraživanje baze podataka s više od 400 međunarodnih norma i generiranje potrebnih izvještaja. Također se objašnjava što su norme, kako se njima koristiti i zašto su važne za osiguranje kvalitete, za povjerenje investitora i trgovanje tehnologijom. Patentni dio sadrži najsveobuhvatniju svjetsku bazu podataka globalnih patenata za tehnologije ublažavanja količine ugljika, EPO's PATSTAT, koja sadrži oko dva milijuna patentnih dokumenata.

"Platforma INSPIRE prikazuje ulogu globalnog patentnog sustava kao potporu inovacijama u području obnovljivih energija, ohrabrujući istraživanje i razvoj tehnologija koje će služiti suvremenim potrebama za energijom, istovremeno vodeći računa o klimatskim promjenama," rekao je predsjednik EPO-a Benoît Battistelli. "INSPIRE prikazuje ulogu patentnih informacija koje pružaju vrijedne informacije visoke razine namijenjene savjetovanju stvaratelja politike u sektoru obnovljive energije."

Kombinacija resursa u platformi INSPIRE pomoći će korisnicima u analizi različitih aspekta politike obnovljive energije i inovacija.

Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

Ona može pomoći kako bi se pokazala učinkovitost politika za promicanje inovacija u području obnovljive energije kroz analizu trendova u patentnim aktivnostima. Korisnici mogu raditi, također, i analize metapodataka o tehnološkim trendovima, uspoređujući razvoj unutar, ili između, različitih tehnologija. Naprimjer, broj evidentiranih patenata za tehnologiju obnovljive energije povećan je godišnje za više od 20 % posljednjih godina, dok je prosječno povećanje za druge tehnologije oko 6 %.

"Povezivanjem tehničkih informacija u IEC-ovim međunarodnim normama s praktičnim primjenama u području obnovljive energije, platforma INSPIRE bit će dragocjen resurs za regulatore u tom sektoru," rekao je glavni tajnik IEC-a Frans Vreeswijk. "Ona će pomoći stvarateljima politike da brže i učinkovitije pronađu relevantne međunarodne norme. Također, pomoći će u obrazovanju zainteresiranih strana o strateškoj ulozi međunarodnih norma i ocjene sukladnosti za ekonomičnu ekspanziju proizvodnje obnovljive energije."

###

O Međunarodnoj agenciji za obnovljivu energiju, International Renewable Energy Agency (IRENA) (www.irena.org)

Međunarodnoj agenciji za obnovljivu energiju (IRENA) povjeren je mandat, kao globalnom središtu, za suradnju i izmjenu informacija u području obnovljive energije, od 141 člana (140 država i EU). Otprilike još 31 država je u procesu pridruživanja i aktivnoga uključivanja u aktivnosti. IRENA promiče široko prihvaćanje i održivu uporabu svih oblika obnovljive energije, uključujući bioenergiju, geotermalnu energiju, hidro, oceansku i sunčevu energiju i energiju vjetra tražeći održivi razvoj, pristup energiji, energetsku sigurnost i nisku emisiju ugljika, ekonomski rast i prosperitet.

(Izvor: <http://www.iec.ch/newslog/2015/nr3015.htm>, priredio: V. Jaram)

Veća suradnja olakšava integraciju

Masami Yamamoto, predsjednik Fujitsua

Masami Yamamoto predsjednik je Fujitsua, vodeće globalne tvrtke u informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji. 2013. godine časopis Fortune proglašio je Fujitsu "jednom od najcjenjenijih tvrtki na svijetu". Yamamoto u intervjuu za *IEC Global Visions* objašnjava kako aktivno sudjelovanje u radu IEC-a omogućuje Fujitsuu da ubrza razvoj proizvoda i olakšava integraciju tehnologija raznih dobavljača u sveobuhvatnim ('totalnim') sistemskim rješenjima.

Intervju

Masami Yamamoto, predsjednik tvrtke Fujitsu

Zašto je sudjelovanje u međunarodnoj normizaciji važno za Fujitsu?

Yamamoto: Još od osnivanja, politika je naše tvrtke isporučivati proizvode i usluge utemeljene na tehnologijama koje se mogu prihvati i upotrebljavati u cijelom svijetu. Kako bismo to ostvarili, moramo se pobrinuti da naše tehnologije budu normirane. One su korisne za društvo samo ako se široko upotrebljavaju. Zbog toga Fujitsu aktivno sudjeluje, a i dalje će sudjelovati, u svim IEC-ovim normizacijskim aktivnostima koje su bitne za njegove proizvode.

Vjerujem da će poslovanje uvijek biti globalno i da će se tehnologije primjenjivati globalno. Ako se ne upotrebljavaju široko, ne mogu ni napredovati. Za 5 do 10 godina sudjelovanje u globalnoj normizaciji postat će neophodno za poduzetnike.

Ovo je doba stalnih promjena poslovanja. Prije je bilo dovoljno da proizvedete dobar proizvod i da ga netko dovoljno vremena upotrebljava. To se smatralo dobrim za posao. Danas trebate proizvesti dobar proizvod koji želi mnogo ljudi širom svijeta, a to morate učiniti vrlo brzo. To je vrlo brz ciklus koji se uvijek ponavlja, od povratne informacije s tržišta do razvoja novog proizvoda, uvijek iznova. Brzina je iznimno važna. Naravno, i dalje je jednako važna i kvaliteta: trebate znati kako razviti nove proizvode u rekordnom vremenu, a zatim ih proizvesti i svugdje ih prodavati. Svet postaje sve više jednoobrazan, a ljudi su sve povezani. Kada su ciklusi tako brzi, više ne možete napraviti sve sami, nego morate biti u mogućnosti surađivati s drugima. Tu stupa na scenu međunarodna normizacija.

Kažete da morate više surađivati s drugima. Na koji način?

Yamamoto: Vjerujem da je svijet sve više povezan horizontalno, više nego vertikalno. U horizontalnom poslovnom modelu, razni igrači imaju različite uloge. Kao tvrtka trebate razviti svoje ključne kompetencije, biti jedinstveni i stvoriti proizvode koji su široko prihvaćeni. Fujitsu daje usluge kroz integraciju. Kako bismo to postigli, kombiniramo vlastite proizvode s proizvodima drugih dobavljača. Zahvaljujući svom znanju, kupcu možemo ponuditi sveobuhvatno rješenje integriranih sustava.

Novosti iz međunarodnih i europskih normizacijskih organizacija

Kako po Vašem mišljenju normizacija pridonosi inovativnosti?

Yamamoto: Vjerujem da je normizacija vrlo bitna za inovacije i razvoj jer danas malo toga možemo učiniti sami. U poslovanju moramo ostvariti brojne stvari pa sve češće moramo, da bismo izgradili neki proizvod, surađivati s drugima kao u ekosustavu. Trebate znati kako najbolje iskoristiti norme; to je za poduzetnike ne samo izazov nego i ključ uspjeha.

Vjerujete li da kupci doživljavaju proizvode neke tvrtke kvalitetnjima ako ona primjenjuje međunarodne norme?

Yamamoto: Globalni proizvodi moraju se svakodnevno razvijati i poboljšavati, također i u smislu kvalitete, a za to je nužna određena razina normizacije. Normizacija osigurava osnovu na kojoj se mogu provoditi daljnja poboljšanja. Stoga u velikoj mjeri utječe na kvalitetu proizvoda. Vjerujem da je lakše uvoditi inovacije i razvijati nove proizvode na temelju čvrste osnove koja se nalazi u normama.

Što mislite o zaštiti intelektualnog vlasništva u kontekstu normizacije?

Yamamoto: Intelektualno vlasništvo vrlo je važna imovina za svaku tvrtku, ali nije dovoljno za proizvodnju. Naravno, moramo zaštititi intelektualno vlasništvo, ali, s druge strane, trebamo i normirati i stvoriti ekosustav koji omogućuje razvoj proizvoda koji se mogu međusobno povezivati. Odnos između intelektualnog vlasništva i normizacije treba biti uravnotežen. Vjerujem da je važno primjenjivati intelektualno vlasništvo kao oruđe za razvoj proizvoda na temelju norma.

Naravno, pri sudjelovanju u izradi norma trebate se pobrinuti da vaši stručnjaci znaju zaštititi intelektualno vlasništvo vaše tvrtke. Ipak, vjerujemo da prednosti u smislu količine i brzine nadmašuju potencijalne rizike. Zato sudjelujemo u međunarodnoj normizaciji.

Na koje će područje Fujitsu staviti težište u sljedećim godinama?

Yamamoto: Vjerujem da informatika može biti posebno korisna u društvu koje stari. S jedne strane, ona će omogućiti starijim ljudima da ostanu u kontaktu sa svojim najmilijima i da se ne osjećaju izoliranim. S druge strane, omogućiće im i da duže vode zdrav, samostalniji život. I, napokon, informatika će biti sve bitnija komponenta u pružanju bolje zdravstvene skrbi. Zahvaljujući napretku informatike, možemo prikupljati podatke i poboljšati skrb za pacijente. Vjerujemo da će veliku poslovnu priliku predstavljati i pružanje informatičkih rješenja prilagođenih starijim osobama.

Što biste poručili direktoru čija tvrtka još ne sudjeluje aktivno u radu IEC-a?

Yamamoto: Nitko ne može sam razviti globalno primjenjivu normu ... iako je nekad dovoljno primijeniti normu koja već postoji, nekad je bolje sudjelovati u izradi globalne norme s drugima. Ako usvojite takav pristup, brže ćete napredovati i proizvoditi bolje proizvode.

(Izvor <http://www.iec.ch/globalvisions/fujitsu/>, priredio: V. Jaram, prijevod: Tatjana Majić)

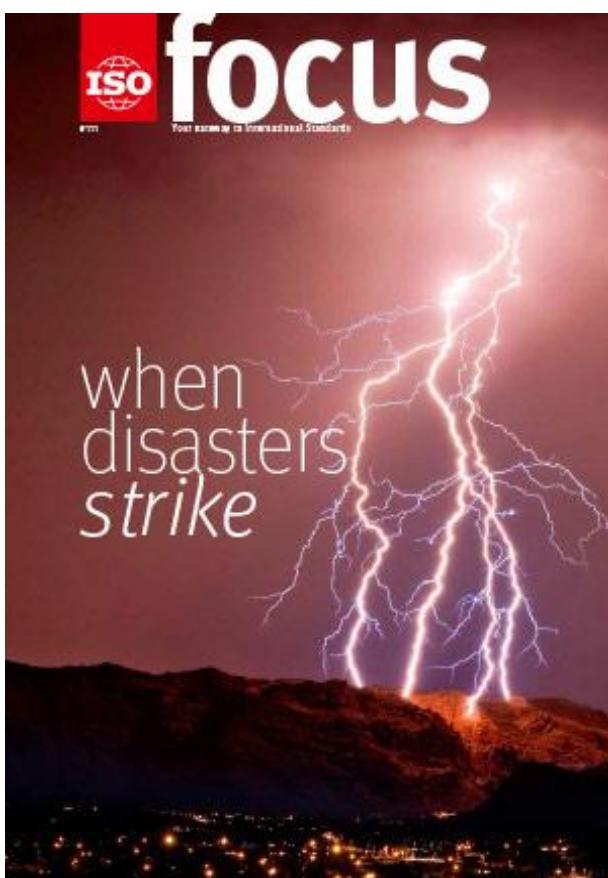

O katastrofama u zadnjem ISOfocus-u

Katastrofe se često dogode bez prethodnog upozorenja i ostave tragove razaranja. Naoružani pravim alatima, imamo veće šanse da se izvučemo iz najopasnijih situacija.

U zadnjem izdanju ISOfocus-a ([July/August 2015 issue of ISOfocus](#)) obrađene su neke od smrtnih opasnosti kojima smo bili izloženi te kako nam norme mogu pomoći da se pripremimo i reagiramo u mnogim, teško predvidljivijim scenarijima u životu.

U svom uvodnom komentaru, Thomas Idermark, CEO Švedskog instituta za norme (Swedish Standards Institute – SIS), naglasio je kako je identifikacija, procjena i upravljanje različitim rizicima u nekoj organizaciji ili društvu izuzetno važna, a norme igraju glavnu ulogu u tom procesu. "U SIS-u vidimo veliku prednost u međunarodnoj suradnji, naročito u područjima koja na različite načine utječu na sigurnost i upravljanje rizikom. Ta je zabrinutost poprimila globalne razmjere u današnjem svijetu. Sigurnost informacijske tehnologije (IT) jedno je od tih područja i na njemu Švedska vrlo intenzivno radi."

Od zaustavljanja ekonomskoga rasta do produbljivanja razine siromaštva, katastrofe mogu do krajne mjere biti razorne za ljudske živote i okoliš u kojem oni žive. Međutim, negativni utjecaji nisu neizbjegni. Smanjenje ranjivosti i prilagodljivost zahvaćenih zajednica postaje stoga stvar hitnosti, a imati plan i znati koje korake poduzeti ako se katastrofa dogodi je daleko najbolja obrana.

Koliko norme ISO-a mogu pomoći? Zapravo, jako puno. Norme igraju važnu ulogu u građenju opsežne, obuhvatne strategije za borbu protiv katastrofa.

U zadnjem izdanju ISOfocus-a razmatra se kako norme ISO-a mogu značajno pomoći u učinkovitom upravljanju rizicima povezanim s katastrofama, osiguravajući zajednički jezik i procese među različitim razinama upravljanja. Norme ne nude samo upute za razumijevanje rizika povezanih s opasnostima nego, također, i pronalaženje i implementaciju najbolje kombinacije reakcija, i prije i poslije događaja.

Gdje možete naći bitne elemente za sprječavanje i umanjenje učinaka katastrofa? Nadamo se da će vam ovo izdanje ISOfocus-a dati informacije, uvid te da ćete osmislići i vlastite nove ideje. Biti svjestan je pola bitke, a to nam omogućuje, također, i da budemo bolje pripremljeni kada se katastrofa dogodi.

(Izvor: http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref1984, Elizabeth Gasiorowski-Denis, priredio: V. Jaram)

Nova ISO-ova tehnička specifikacija za zelene građevinske radove

Sa građevinskim projektima kao što su ceste, mostovi, kanali i brane, građevinski radovi obilježavaju naš krajolik, ostavljajući tragove nevolje i čemera iza sebe. Iako je građevinska industrija odgovorna za veliku količinu otpada i opće onečišćenje, dobro je poznata, također, i kao najveći industrijski poslodavac. Zato, kao ključni pokretač nacionalne ekonomije, građevinski sektor ima sposobnost predlaganja rješenja koja će pridonijeti održivom razvoju.

Radovi na velikim zgradama, industrijskim pogonima ili kampusima značajno utječu na okoliš, gospodarstvo i društvo – tri stupa održivoga razvoja – tako da uključeni dionici trebaju razviti strategije prema izazovima održivosti.

To je sada postignuto tehničkom specifikacijom [ISO/TS 21929-2](#), *Sustainability in building construction – Sustainability indicators – Part 2: Framework for the development of indicators for civil engineering works*, koja utvrđuje popis aspekata i utjecaja za ocjenu održivosti građevinskih radova. Ova nova tehnička specifikacija:

- prilagođava opća načela održivosti građevinskim radovima
- uključuje građu za razvoj indikatora održivosti namijenjenih ocjeni ekonomskih i socijalnih utjecaja građevinskih objekata te utjecaja povezanih s okolišem
- utvrđuje skup aspekata i utjecaja koje treba uzeti u obzir u razvijanju sustava indikatora za građevinske objekte.

Ti aspekti i utjecaji služe kao osnova za razvoj indikatora namijenjenih ocjeni održivosti novih ili postojećih građevinskih objekata, uzimajući u obzir njihov dizajn, pogon, održavanje, obnavljanje i kraj životnog ciklusa.

Pitanja održivosti su brojna, od uporabe energetskih resursa do stvaranja novih radnih mesta i kulturnog nasljeđa. Zato će izbor relevantnih indikatora ovisiti o potrebama zainteresiranih strana, tijela koja donose odluke, radovima i njihovom lokalnom kontekstu te dostupnosti informacija.

Tehnička specifikacija ISO/TS 21929-2 opisuje kako upotrijebiti indikatore održivosti s obzirom na građevinske objekte te sastaviti pravila za utvrđivanje sustava indikatora. Ona, također, objašnjava i njezin odnos s drugim normama kao što je ISO 14000 (upravljanje okolišem), ISO 26000 (društvena odgovornost) i ISO 15392 (održivost građevinskih konstrukcija).

ISO/TS 21929-2 se može nabaviti kod vašega nacionalnog člana ISO-a (HZN) ili preko ISO-a (ISO Store).

(Izvor: http://www.iso.org/iso/home/news_index/news_archive/news.htm?refid=Ref1979, Sandrine Tranchard, priredio: V. Jaram)

Povratne informacije u preispitivanju CEN-ova *helpdesk-a* za pitanja okoliša

normizacijski proces. On osigurava alate, upute, obuku, stručnost i usmjeravanje koji trebaju omogućiti predsjednicima, tajnicima i članovima tehničkih odbora zadovoljavanje zahtjeva, obvezatnog od 2010. godine. Ova vitalna uloga zahtijeva stalnu potporu i posvećenost održavanju i povećavanju vrijednosti koje EHD dodaje normizacijskom procesu.

Nastanak EHD-a

CEN-ov *helpdesk* (CEN Environmental Helpdesk – CEN EHD) za pitanja okoliša osmišljen je 1998. godine kao odgovor na Odluku Europskog parlamenta i Vijeća (Decision No 2179/98/EC) koja je istaknula da je jačanje integracije aspekata okoliša u industrijske norme jedan od prioritetnih ciljeva EU-a. EHD je počeo s radom u listopadu 1999. godine. U početku je bio smješten u DIN-ovim uredima u Berlinu, a kasnije je premješten u CEN-CENELEC Management Centre u Bruxellesu. Zahvaljujući prepoznatim i priznatim uspjesima CEN EHD-ovih aktivnosti, zatraženo je da se njegove usluge prošire i na CENELEC.

(Izvor: <http://www.cen.eu/news/brief-news/Pages/NEWS-2015-006.aspx>, priredio: V. Jaram)

CENELEC-ov godišnji izvještaj za 2014. godinu dostupan online

Godišnji izvještaji CEN-a i CENELEC-a za 2014. godinu pružaju pregled razvoja tijekom godine, zajedno s relevantnim činjenicama i brojevima. Oni su predstavljeni članovima CEN-a i CENELEC-a na Općoj skupštini u Rigi (Latvija) 5. lipnja 2015. godine.

Godišnji su izvještaji izdani kao jedan paket s tri odvojena dijela. Ti dijelovi sadrže informacije koje se odnose na (1) zajedničke aktivnosti dviju organizacija, (2) specifične aktivnosti CEN-a i (3) specifične aktivnosti CENELEC-a.

Sva tri dijela dostupna su online i mogu se pregledati ili preuzeti u pdf formatu s mrežnih stranica CEN-CENELEC-a ([CEN-CENELEC website](#)).

(Izvor: http://www.cenelec.eu/pls/apex/f?p=WEB:NEWSBODY:::NO::P300_NEWS_ID:170,
priredio: V. Jaram)

3. ETSI-jeva radionica o ICT energetskoj učinkovitosti i održivosti okoliša

U Sophia Antipolisu, sjedištu ETSI-ja, održana je od 3. do 5. lipnja 2015. godine 3. ETSI-jeva radionica o ICT energetskoj učinkovitosti i održivosti okoliša.

Ubrzani tehnološki napredak doveo je do snažne potrebe za zaštitom okoliša u cilju osiguranja održivog i ekonomski isplativog razvoja gospodarstva i društva kao cjeline. U tom procesu važnu, pozitivnu ulogu imaju različite normizacijske metode kojima se određuje kako smanjiti potrošnju energije, kao i negativan utjecaj na okoliš.

ETSI je vodeća normizacijska organizacija u izradi norma koje se odnose na područje energetske potrošnje te utjecaj uređaja i sustava informacijsko-komunikacijske tehnologije (ICT) na okoliš. Aktivnost ETSI-ja uključuje definiranje postupaka za mjerjenje energetske učinkovitosti, najbolju praksu u smanjenju potrošnje energije i generiranja stakleničkih plinova, procjenu životnog ciklusa uređaja i sustava, primjenu obnovljivih izvora energije u telekomunikacijskim instalacijama, zahtjeve za odgovarajuća sučelja izvora napajanja te njihovo optimalno uzemljivanje. Detaljnije informacije o aktivnostima ETSI-ja koje se odnose na okoliš dostupne su na sljedećoj poveznici:

<http://www.etsi.org/technologies-clusters/technologies/environmental-aspects>

Glavni ciljevi radionice su sljedeći:

- predstaviti postupke za smanjenje utjecaja ICT uređaja i sustava na okoliš
- razmjena iskustava u primjeni ETSI-jevih i drugih norma u području procjene energetske učinkovitosti
- dobiti uvid u primjenu istraživačkih aktivnosti i njihovu moguću povezanost s procesom normizacije
- predstaviti uspješne primjere iz prakse u poboljšanju energetske učinkovitosti i smanjenju negativnog utjecaja na okoliš primjenom informacijsko-komunikacijskih tehnologija
- utvrditi moguće praznine ili preklapanja te otkriti područja gdje postoji potreba harmoniziranja normizacijskih dokumenata koji se odnose na utjecaj ICT-a na okoliš
- upravljanje i energetska optimizacija ICT lokacija i mreža.

Svojim je aktualnim temama radionica privukla brojne sudionike iz državnih i javnih ustanova (agencija, ministarstava..) regulatornih tijela, normizacijske stručnjake i predstavnike europskih i nacionalnih normizacijskih organizacija, razvojno-istraživačke inženjere i profesore sa sveučilišta, proizvođače, operatore i pružatelje telekomunikacijskih usluga kao i ICT projektne rukovoditelje, projektante i instalatere ICT infrastrukturnih objekata.

Prezentacije s radionice dostupne su na poveznici:

http://docbox.etsi.org/Workshop/2015/201506_EEWORKSHOP/

